

MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI

RAPORT DE ACTIVITATE 2014





Noaptea Muzeelor, 2014





Galeria de Artă Europeană

Muzeul Național de Artă al României - amplasat în zona centrală a Bucureștiului, în clădirea fostului Palat Regal, edificiu semnificativ pentru arhitectura bucureșteană a secolelor XIX-XX - este deținătorul unui valoros patrimoniu de artă românească și străină.

Galeria de Artă Europeană

Situată în corpul Kretzulescu al muzeului, **Galeria de Artă Europeană** a fost inaugurată în mai 2000 și reamenajată pe parcursul anului 2007. Galeria are ca nucleu colecția de artă a regelui Carol I, iar spațiul de expunere este organizat pe școli artistice, ponderea numerică și valorică fiind deținută de școlile italiană, spaniolă, flamandă și olandeză, cărora li se alătură școlile franceză, germană și austriacă. Creații ale unor artiști precum Domenico Veneziano, Tintoretto, Cranach cel Bătrân, Breughel cel Tânăr, El Greco, Rembrandt, Rubens, Monet sau Rodin oferă vizitatorilor posibilitatea explorării universului artistic al secolelor XV-XX.

Galeria Națională

Situată în corpul Știrbei al muzeului, cuprinde colecția de artă veche românească și colecția de artă românească modernă. Inaugurată în aprilie 2002, **Galeria de Artă Veche Românească** include piese din provinciile istorice (Țara Românească, Moldova și Transilvania) datând din secolele XIV-XVIII. Printre acestea se numără fragmente de frescă, icoane, broderii, manuscrise miniaturate, orfevrărie, sculptură în lemn și piatră. Se remarcă *Epitaful* de la mănăstirea Cozia (1395-1396), *Cădelnița* de la mănăstirea Tismana (sfârșitul sec. XIV - începutul sec. XV), piesele provenind de la bisericile mănăstirilor Cotroceni și Văcărești (secolele XVII-XVIII), precum și ansamblul de fragmente de frescă de la biserica mănăstirii Curtea de Argeș (Dobromir, ante 1526), completat în 2013 cu piesele restaurate de-a lungul ultimilor ani, care au figurat în expoziția *Mărturie. Frescele Mănăstirii Argeșului*. Galeria cuprinde, de asemenea, un **Tezaur** alcătuit din piese laice și de cult din metale prețioase. Pe parcursul anului 2014, Galeria de Artă Veche Românească a suferit operațiuni de reamenajare, prin includerea a patru costume

Galeria de Artă
Românească Modernă



laice și religioase databile în secolele XV-XVIII (în sala IV). **Galeria de Artă Românească Modernă**, redeschisă în martie 2001, deține cea mai valoroasă colecție de pictură și sculptură românească din țară, oferind o imagine cuprinzătoare a evoluției artei naționale din primele decenii ale secolului al XIX-lea și până la mijlocul secolului al XX-lea. Alături de lucrări ale unor mari maeștri precum Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ioan Andreescu, Ștefan Luchian, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Gheorghe Petrașcu, Constantin Brâncuși, Dimitrie Paciurea, Ion Țuculescu, galeria expune și creații ale unor artiști valoroși mai puțin cunoscuți cum ar fi Nina Arbore, Irina Codreanu sau Petre Iorgulescu-Yor.


În temeiul prevederilor din Legea nr. 803/1946 pentru organizarea muzeelor naționale, acreditat prin Ordinul ministrului culturii nr. 2058/7.02.2008, în conformitate cu Legea nr. 311/2003, Muzeul Național de Artă al României din București funcționează în subordinea Ministerului Culturii ca muzeu, conform HG nr. 9/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii. Finanțarea Muzeului Național de Artă al României se realizează din venituri proprii și din subvenții acordate de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii, prevăzute la poziția 7 în cadrul anexei 2 la HG nr. 9/2009.

Obiectivele principale ale muzeului sunt evidența, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului de artă plastică și decorativă pe care îl gestionează.

Muzeul Național de Artă al României este membru ICOM și se numără printre membrii fondatori ai *Asociației Rețeaua Națională a Muzeelor din România*, înființată în anul 2006.

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ ȘI PERSONALUL





Galeria de Artă
Veche Românească

Conducerea

Manager: Roxana Theodorescu

Director adjunct: vacant

Director adjunct: arh. Liviu Constantinescu

Contabil șef: vacant

Structura organizatorică a Muzeului Național de Artă al României în 2014 a fost următoarea:

- Birou Artă Veche Românească, șef birou Emanuela Cernea
- Birou Artă Românească Modernă, șef birou Monica Enache
- Birou Artă Europeană și Decorativă, șef birou Octav Boicescu
- Birou Artă Orientală, Publicații, șef birou Mircea Dunca
- Secția Arte Grafice, Documentare, șef secție Elena Olariu
- Muzeul Colecțiilor de Artă, coordonat de Liliana Chiriac
- Serviciul Evidență Centralizată și Informatizată a Operelor de Artă, Bibliotecă, Clișotecă, șef serviciu Panseluța Durlea
- Secția Restaurare, coordonată de Bogdan Popescu, șef secție, are în componență:
 - laborator Restaurare Pictură de Șevalet, șef laborator Ioan Sfrijan
 - laborator Restaurare Ceramică, Sticlă, Metal, șef laborator Oana Solomon
 - laborator Restaurare Grafică, Rame, șef laborator Cristian Tarbă
 - laborator Restaurare Textile, șef laborator Luiza Gherghinescu
 - compartimentul Investigații Fizico-Chimice, coordonat direct de șeful secției
 - compartimentul Restaurare Sculptură Lemn, Mobilier, Pictură Tempera, coordonat direct de șeful secției
- Secția Educație, Comunicare, Proiecte Culturale, Marketing, șef secție Cristina Toma
- Compartimentul Audit Public Intern, coordonat direct de manager
- Compartimentul Control Financiar Preventiv Propriu, coordonat direct de manager
- Serviciul Resurse Umane, Salarizare, Secretariat și Arhivă, șef serviciu Luminița Neagu
- Compartimentul Juridic, coordonat direct de manager




Galeria de Artă
Românească Modernă

- Serviciul Auditorium, șef serviciu Nicoleta Bârsan
- Compartiment Achiziții Publice, coordonat direct de manager
- Serviciul Economic, șef serviciu Andreea Cosneanu
- Directorul adjunct are în coordonare următoarele structuri:
 - Compartimentul tehnic
 - Atelier întreținere, coordonat de ing. Ioana Ioncea
 - Compartimentul Intern de Prevenire și Protecție
 - Serviciul Administrativ, șef serviciu Gabriel Iliescu
 - Birou Securitate, Pază-Supraveghere, șef birou Ștefan Aldescu
 - Biroul Privat pentru Situații de Urgență, șef birou Valentin Ghergu

Cele 377,5 posturi aprobate pentru anul 2014 au fost ocupate astfel:

- **personal de conducere** (24 posturi – 23 studii superioare și 1 studii medii):
1 manager, 2 directori adjuncți (1 post vacant), 1 contabil șef (vacant), 4 șefi de secție, 5 șefi serviciu, 6 șefi birou (5 cu studii superioare și 1 cu studii medii), 4 șefi laborator, 1 șef atelier (vacant).
- **personal de specialitate** (78 posturi – 59 studii superioare și 19 studii medii):
6 muzeografi (studii superioare), 29 conservatori (din care 12 cu studii medii), 27 restauratori (din care 6 cu studii medii; 1 post vacant studii superioare), 2 redactori (studii superioare, 1 post vacant), 11 referenți (studii superioare, 2 posturi vacante), 2 bibliotecari (studii superioare), 1 fotograf (studii medii).
- **personal auxiliar** (275,5 posturi – 9,5 studii superioare și 266 studii medii):
1 inginer, 3,5 economiști, 2 consilieri juridici (din care 1 post vacant), 4 analiști (din care 2 cu studii medii), 1 auditor, 1 tehnician, 4 contabili (din care 1 post vacant), 5 operatori date (din care 1 post vacant), 1 referent (studii medii), 3 casieri, 1 șef depozit, 1 magaziner, 1 arhivar (studii medii), 114 supraveghetori muzeu (din care 21 posturi vacante), 1 garderobier, 7 șefi formație pază, 51 paznici (din care 9 posturi vacante), 12 pompieri, 5 manipulanți bunuri, 19 îngrijitoare (din care 1 post vacant), 38 muncitori calificați (din care 1 post vacant).



Galeria de Artă
Veche Românească

Muzeul Național de Artă al României administrează, de asemenea, **Muzeul Colecțiilor de Artă, Muzeul K.H. Zambaccian, Muzeul Theodor Pallady și Muzeul Ion și dr. Nicolae Kalinderu.**

Muzeul Național de Artă al României a beneficiat de finanțare obținută grație împrumutului oferit României de către Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, în vederea reabilitării monumentelor istorice din țară.

Lucrările au fost gestionate de Unitatea de Management a Proiectului, aflată în subordinea Ministerului Culturii. Cu sprijinul acestei finanțări s-au realizat consolidarea și restaurarea Corpurilor B și C ale Muzeului Colecțiilor de Artă și a Corpului Central al muzeului, care cuprinde spațiile istorice (Sufrageria Regală, Scara Voievozilor, Sala Tronului), precum și spațiile care vor găzdui viitoarele galerii permanente: Galeria de Artă Orientală și Galeria de Arte Decorative Europene. Spațiile istorice, incluzând expoziția **Fragmente de memorie - Portrete regale. Palatul regal**, amenajată în anexa Sufrageriei Regale și a Sălii Tronului, sunt deschise pentru public în al treilea week-end din fiecare lună. Pe parcursul anului 2014 au continuat lucrările de amenajare muzeală în vederea deschiderii celor două galerii permanente. De asemenea, finanțarea vizează și restaurarea Muzeului Ion și dr. Nicolai Kalinderu, în prezent închis.

Muzeul Colecțiilor de Artă a fost redeschis pentru public în iunie 2013, după un amplu proces de consolidare și renovare a clădirii și după restaurarea unor importante piese din patrimoniul muzeal. Pentru prima dată după aproape treizeci de ani, cele 34 de colecții expuse ocupă integral cele trei corpuri ale Palatului Romanit. Edificiul, a cărui construcție a început în jurul anului 1812, este unul dintre reperle importante ale începuturilor arhitecturii moderne din București.

Inaugurat în 1978 ca secție a Muzeului Național de Artă al României, Muzeul Colecțiilor de Artă reunește într-un singur așezământ donațiile făcute de-a lungul anilor de colecționari cu merite deosebite în păstrarea unui valoros patrimoniu artistic. Din 1986 până în 2009 muzeul a fost doar parțial deschis pentru public, în diferite formule, iar în perioada 2009-2013 muzeul a fost închis, ca urmare a desfășurării lucrărilor de consolidare și restaurare.



Muzeul K. H. Zambaccian

În prezent, în urma procesului de reamenajare, Muzeul Colecțiilor de Artă valorifică într-o viziune modernă patrimoniul pe care îl găzduiește. Muzeul readuce la viață perioada interbelică, o perioadă în care se conturează și se impun renumite colecții precum cele ale lui Iosif N. Dona, Garabet Avachian, Alexandra și Barbu Slătineanu, Marcu Beza, Béatrice și Hrandt Avakian ș.a. Anumite colecții se remarcă prin tematica foarte clar definită (colecția Simu – artă românească și franceză, colecția Slătineanu – artă populară, colecția Béatrice și Hrandt Avakian – artă decorativă și orientală, colecția Marcu Beza – arta Orientului Apropiat), în timp ce altele au un caracter monografic (colecția Iosif Iser, colecția Corneliu Baba, colecția Lucia Demetriade Bălăcescu etc.).

La Muzeul Colecțiilor de Artă funcționează și o Galerie tactilă - un spațiu dedicat persoanelor cu deficiențe de vedere, cuprinzând diagrame tactile și replici ale unor lucrări aflate în expunere, truse și machete multi-senzoriale.

În 2013 Muzeului Colecțiilor de Artă i-a fost decernată **distincția GADIF** (Grupul Ambasadelor, Delegațiilor și Instituțiilor Francofone din România), în semn de recunoaștere a contribuției sale la promovarea Francofoniei în România, iar în 2014 a primit **Premiul Comitetului Național Român ICOM** la categoria expoziție permanentă.

Muzeul K.H. Zambaccian prezintă colecția omului de afaceri armean, patron al artelor, Krikor Zambaccian (1889-1962). Renovat și reamenajat în 2008, Muzeul K.H. Zambaccian recrează, prin dispunerea lucrărilor, atmosfera expunerii inițiale concepute de colecționar, oferind vizitatorilor posibilitatea de a descoperi autenticitatea unei colecții din prima jumătate a secolului al XX-lea. Această colecție, donată statului în 1946, include capodopere de Nicolae Grigorescu, Ioan Andreescu, Ștefan Luchian, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Gheorghe Petrașcu, Camil Ressu, Dimitrie Paciurea. În actuala formulă expozițională sunt prezentate toate cele 19 lucrări din colecție aparținând maeștrilor școlii franceze: Delacroix, Corot, Renoir, Sisley, Pissarro, Cézanne, Picasso, Matisse, Bonnard, Utrillo, Marquet, Laprade, Campigli. De asemenea, a fost amenajată o sală pentru expunerea lucrărilor de grafică românească din colecție, semnate de Nicolae Grigorescu, Nicolae Tonitza, Camil Ressu, Gheorghe Petrașcu, Theodor Pallady, Iosif Iser, Ștefan Dimitrescu și Magdalena Rădulescu.



Muzeul Theodor Pallady

Muzeul Theodor Pallady este situat în Casa Melik, una dintre cele mai vechi case din București, și adăpostește colecția soților Serafina și Gheorghe Răut: peste 800 de desene și gravuri de Theodor Pallady expuse prin rotație, în serii tematice, alături de lucrări de artă europeană și orientală. Muzeul a fost renovat și reorganizat în 2009. Alături de lucrările de grafică de Theodor Pallady, colecția, recent restaurată, mai cuprinde pictură europeană din secolele XVI-XIX (franceză, olandeză, engleză și spaniolă), câteva piese de sculptură greco-romană, egipteană, indiană, dar și sculptură renascentistă italiană și franceză, textile, piese de mobilier, ceramică și alte obiecte de artă decorativă. Prin diversitatea ei, expunerea întregeste sugestiv perspectiva asupra colecționismului românesc și european de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Muzeul Ion și dr. Nicolai Kalinderu, din strada Dr. V. Sion nr. 2-4, a intrat în administrarea Muzeului Național de Artă al României conform Hotărârii de Guvern nr. 1062/ 8.09.2005. Muzeul, ce adăpostea colecția fraților Kalinderu, a fost inaugurat în 1908, fiind primul muzeu privat bucureștean și, în același timp, primul edificiu bucureștean construit special pentru a adăposti o colecție de artă. Proiectul clădirii este opera arhitectului I.D. Berindei. Muzeul a fost grav avariat în urma bombardamentelor din 1944, ce au distrus și o parte din operele expuse. Ulterior, în 1946, muzeul a fost desființat, iar colecțiile, care cuprindeau peste 3.500 de piese de pictură românească și europeană, sculptură, grafică, artă decorativă, precum și lucrări de artă orientală, au fost dispersate între mai multe muzee. În 2005 imobilul a fost transferat Muzeului Național de Artă al României cu scopul de a reînființa Muzeul Ion și dr. Nicolai Kalinderu în care să fie expusă colecția originală, după renovarea clădirii. În prezent muzeul este închis, în așteptarea derulării procedurii de atribuire, prin licitație publică, a lucrărilor de consolidare și renovare de către Unitatea de Management a Proiectului din cadrul Ministerului Culturii.

Număr de vizitatori

Pe parcursul anului 2014 de programele și serviciile muzeului a beneficiat un număr total de 88.150 de vizitatori, dintre care 72.650 la sediul central (48.650 în galeriile permanente, 21.100 în expozițiile temporare și 2.900 în corpul central al muzeului) și 15.500 la muzeele satelit (8.500 la Muzeul Colecțiilor de Artă, 2.500 la Muzeul Theodor Pallady și 4.500 la Muzeul K.H. Zambaccian).



**ACTIVITĂȚILE
MUZEULUI NAȚIONAL
DE ARTĂ AL ROMÂNIEI
ÎN ANUL 2014**

Cercetarea și valorificarea patrimoniului

Activitatea de cercetare și valorificare a patrimoniului muzeului s-a materializat prin organizarea de expoziții la sediul său, prin participări la expoziții în țară și în străinătate, prin editarea de publicații și prin includerea unor studii în cataloage și periodice de specialitate, prin participarea specialiștilor la conferințe, seminarii și workshop-uri, atât la nivel național cât și internațional, precum și prin organizarea de programe educative dedicate publicului.



Expoziții

Muzeul Național de Artă al României a avut un amplu program expozițional, cuprinzând expoziții de artă românească și străină deschise la sediul său, și a participat la expoziții în țară și în străinătate.



Aspect din expoziția
Marcel-G. Lefrancq. Suprarealismul cotidianului

Aspect din expoziția
Otto Dix – O lume în ruine. Grafică 1920-1924



Expoziții deschise la sediile Muzeului Național de Artă al României

Expoziții deschise în anul 2013 și
continuate în 2014



Dintre expozițiile deschise în anul 2013, au putut fi vizitate și în 2014 următoarele:

Paul Gavarni (1804-1866): un imagier al mondenității

(24 aprilie 2013 – 30 martie 2014)

Imagini din Marea Britanie. 100 de ani de artă a peisajului din Colecția British Council

(3 octombrie 2013 - 19 ianuarie 2014)

Karel Zdeněk Líman, arhitectul ceh al Casei Regale a României

(24 octombrie 2013 - 12 ianuarie 2014)

Epoca Biedermeier în Țările Române 1815-1859

(6 decembrie 2013 – 27 aprilie 2014)

Podoabe din trecut: Paftale și bijuterii din colecția Muzeului Național de Artă al României

(18 decembrie 2013 – 27 aprilie 2014)

Expoziții deschise în 2014 la sediile proprii:

Otto Dix – O lume în ruine. Grafică 1920-1924

(6 martie – 25 mai 2014)

Organizată de Muzeul Național de Artă al României împreună cu Goethe-Institut București și Institut für Auslandsbeziehungen (IFA), expoziția dedicată lui Otto Dix (1891-1969), unul dintre cei mai importanți artiști germani ai secolului XX, a prezentat 86 de gravuri și litografiile realizate de artist în perioada 1920-1924.

Lucrările expuse au inclus seria de cincizeci de gravuri intitulată *Războiul (Der Krieg)*, creată în urma experienței trăite de Otto Dix pe front, în Primul Război Mondial. În 1914 Dix se înrolează voluntar în armata germană și participă până în 1918 la luptele de pe fronturile din Franța, Flandra și Rusia. Din această perioadă datează aproximativ 500 de desene care se vor afla la originea seriei *Războiul (1923-1924)*, punctul culminant al operei sale grafice.



Expoziția *Călători prin manuscris*, inaugurată cu ocazia Noptii Muzeelor, 2014

Pe lângă seria *Războiul*, în expoziție au fost prezente și litografiile și gravurile în acvaforte reprezentând imagini ale lumii anilor 1920 surprinse cu obiectivitate critică, cu sarcasm și ironie.

Expoziția a făcut parte din seria de evenimente organizate în cadrul Programului „1914-2014”, care marchează centenarul Primului Război Mondial.

Organizarea expoziției: Dana Crișan, specialist în cadrul Secției de Arte Grafice.

Călători prin manuscris

(17 mai – 31 august 2014)

Înscrisă în programul ***Brâncoveanu@MNAR***, derulat de muzeu pe parcursul *Anului Brâncoveanu*, expoziția a adus în prim-plan un liturghier brâncovenesc, cu o bogată decorație pictată, despre care se presupune că a aparținut voievodului martir. Expoziția a beneficiat de o scenografie specială: un labirint inspirat de traseele sinuoase ale monogramelor și literelor miniate din manuscris, la capătul căruia a fost expus prețiosul obiect.

Ineditul expoziției a constat în vizualizarea, zilnic, a unei noi file a manuscrisului, ceea ce a permis prezentarea integrală a Liturghierului până la 31 august, când a fost întoarsă ultima filă a manuscrisului.

Redactat și miniat în urmă cu peste 300 de ani, Liturghierul lui Constantin Brâncoveanu este unul dintre cele mai valoroase manuscrise păstrate în România. Acesta cuprinde textul în limba greacă al Liturghiilor Sfântului Ioan Gură de Aur, Sfântului Vasile cel Mare și Sfântului Grigorie cel Mare. Deși nu poartă nicio mențiune cronologică explicită, manuscrisul poate fi datat, în funcție de cele două modele de filigran ale hârtiei, între anii 1693 și 1697.

Una dintre particularitățile manuscrisului este că numele voievodului apare adesea în corpul rugăciunilor de pomenire și în monogramele pictate cu aur ce decorează pe margini anumite file. Acestea din urmă caligrafiază titulatura oficială a lui Brâncoveanu: Ioan Constantin voievod. Aproape fiecare filă a manuscrisului este decorată cu motive vegetale și zoomorfe: vrejuri împletite, fructe și flori, păuni

Vernisajul expoziției *Otto Dix – O lume în ruine. Grafică 1920-1924*



Aspecte din cadrul expoziției *Călători prin manuscris*, inaugurată cu ocazia Noptii Muzeelor, 2014



Vernisajul expoziției
De la Școala de Belle-Arte
la Academia de Arte Frumoase.
Artiști la București între 1864-1948



Vernisajul expoziției
De la Școala de Belle-Arte
la Academia de Arte Frumoase.
Artiști la București între 1864-1948



și dragoni, lei, șerpi, iepuri sau miei, păsări calandrinon ori chiar încercări timide de a surprinde chipuri de unicorni.

Organizarea expoziției: Emanuela Cernea, Lucreția Pătrășcanu, Carmen Tănăsioiu, specialiști în cadrul Biroului de Artă Veche Românească.

De la Școala de Belle-Arte la Academia de Arte Frumoase. Artiști la București între 1864-1948

(28 mai – 28 septembrie 2014)

Expoziția a fost prilejuită de aniversarea a 150 de ani de la înființarea Universității Naționale de Arte din București și a reunit lucrări semnate de foști profesori și elevi, provenind din colecțiile secției de Artă Românească Modernă și ale Cabinetului de Desene și Gravuri din MNAR, din colecția Muzeului Universității Naționale de Arte din București și a Muzeului Aman.

Școala Națională de Belle-Arte a fost fondată în iunie 1864, grație eforturilor pictorilor Theodor Aman, devenit primul său director, și Gheorghe Tattarescu. Clasă inițial în rândul școlilor secundare, instituția a dobândit recunoașterea statutului său universitar în anul 1931. De-a lungul timpului, rectori au fost mari artiști cu har pedagogic, printre care George Demetrescu Mirea, Camil Ressu, Eustațiu Stoenescu, Jean Al. Steriadi, Alexandru Ciucurencu.

Expoziția a inclus peste 200 de lucrări de pictură, sculptură și grafică, dintre care unele expuse în premieră, ilustrând parcursul învățământului artistic românesc de înalt nivel și evoluția artei moderne românești.

Scenografia expoziției a reușit să introducă publicul în ambianța vechilor ateliere de pictură, sculptură și gravură ale Școlii, recompusă prin piese de epocă - mobilier specific, recuzită, desene.

Organizarea expoziției: Ioana Beldiman și Nadia Ficiu-Ioan, Universitatea Națională de Arte din București, împreună cu specialiștii din cadrul Muzeului Național de Artă al României.



Conferința de presă a expoziției
Marcel-G. Lefrancq. *Suprerealismul cotidianului*

Marcel-G. Lefrancq. *Suprerealismul cotidianului*

(26 septembrie 2014 – 18 ianuarie 2015)

Expoziția a fost organizată de Muzeul Național de Artă al României, Wallonie-Bruxelles International, Delegația Wallonie-Bruxelles la București și Muzeul Fotografiei din Charleroi, în cadrul Programului de cooperare între Wallonie-Bruxelles International și România.

Expoziția a prezentat șaiszeci de fotografii realizate de Marcel-G. Lefrancq (1916 – 1974), imagini evocând o lume imaginară sau surprinzând realitățile angoasante ale epocii artistului.

Spirit nonconformist, Lefrancq este autorul unor instantanee care surprind aspecte sugestive ale vieții cotidiene, dar și al unor compoziții elaborate care explorează filonul suprarealist, exploatat de numeroși artiști belgieni. O parte dintre lucrările selectate ilustrează preferința artistului pentru o temă ce va deveni predilectă: străzile din Mons - orașul său natal, vederi în perspectivă inversă, în contre-jour, într-o lumină scăzută, care lungește umbrele. Influența suprarealismului este evidentă mai ales în colajele realizate de artist în perioada 1938-1947 prin juxtapunerea unor elemente diferite pentru a crea imagini cu un puternic impact vizual.

Organizarea expoziției: Xavier Canonne, directorul Muzeului Fotografiei din Charleroi și Octav Boicescu, șeful Biroului de Artă Europeană și Arte Decorative al MNAR.

Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI – XIX

(20 noiembrie 2014 – 29 martie 2015)

Expoziția a cuprins o selecție de șaptezeci și trei de lucrări (pictură, desen și gravură) din patrimoniul Muzeului Național de Artă al României, al Muzeului Național Brukenthal din Sibiu și al Bibliotecii Academiei Române - Cabinetul de Stampe, multe expuse în premieră absolută, după ce au fost recent restaurate.

Structurată în patru secțiuni, sub forma unui periplu cu tema iubirii, expoziția și-a propus să ilustreze maniera diversă în care a fost abordată această temă de pictori italieni, neerlandezi, francezi și germani de-a lungul secolelor XVI-XIX.

Vernisajul expoziției
Marcel-G. Lefrancq.
Suprerealismul cotidianului



Vernisajul expoziției
Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI – XIX



Vernisajul expoziției
Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI – XIX



Vernisajul expoziției
Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI – XIX



Prima secțiune, *Mitologia iubirii*, ilustrează diferite reprezentări ale zeiței Venus, individualizată sau inserată în varii compoziții narative, de la intrigi amoroase la ipostaza maternității. O portretizare iconică a zeiței Venus în arta europeană, începând din Renaștere până în secolul al XIX-lea, este cea alături de fiul său, Amor. Cea de-a doua secțiune, *Amorul în lumea literelor*, analizează modalitatea în care este tratată tema iubirii în literatura antică, renașcentistă și post-renascentistă. Pasiuni, drame, tragedii, personaje și iubiri celebre devin subiect de inspirație pentru artiștii secolelor XVI-XIX. Continuând secțiunea precedentă, *Iubirea (de)sacralizată* tematizează sacralitatea iubirii în cultura europeană, dintr-o perspectivă preponderent creștină, prin reprezentări ale deturnării iubirii dinspre profan către sacru (*Maria Magdalena penitentă*, *Caritatea*, *Fecioara cu pruncul*). Ultima secțiune a expoziției, *Alegorii și simboluri* cuprinde imagini aluzive sau încifrate, complementare temei iubirii.

Curatorul expoziției: Cosmin Ungureanu, specialist în cadrul Biroului de Artă Europeană și Arte Decorative.

Vernisajul expoziției
Corneliu Baba - Desemnurile unui pictor



Corneliu Baba - Desemnurile unui pictor

(25 noiembrie 2014 – 11 martie 2015)

Deschisă la Muzeul Colecțiilor de Artă, a cărui expunere permanentă include *Colecția C. Baba*, expoziția a cuprins o sută treizeci de lucrări de grafică din colecția Constanței Baba, soția artistului, realizate în diferite tehnici (creion, tuș, baț, acuarelă, tempera și pastel) și expuse în premieră.

Expoziția a fost structurată în jurul unor teme recurente în arta lui Corneliu Baba, dintre care se remarcă seriile de portrete ale unor personalități de seamă din cultura românească (Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Theodor Pallady etc.), portretele soției artistului și autoportretele. Complexitatea psihologică a personajelor, care transpare în portretele sale, este o dovadă a faptului că autorul a fost un subtil cunoscător al sufletului uman, un maestru al genului. Maniera de realizare a portretelor este asemănătoare tablourilor lui Rembrandt, prin folosirea



Vernisajul expoziției
Corneliu Baba - Desemnurile unui pictor

frecventă a clarobscurului și a compozițiilor somptuoase. Corneliu Baba a desenat și peisaje care evocă spații culturale cu rezonanță, dar și compoziții dramatice (ciclurile *Spaima* și *Regele nebun*). Ilustrând teme obsesive, lucrările au puternice accente expresioniste și pot fi considerate o meditație asupra condiției umane. Selecția a inclus și o serie de nuduri, compoziții cu arlechini și ilustrație de carte („O scrisoare pierdută” de I. L. Caragiale, „Mitrea Cocor” de Mihail Sadoveanu). Organizarea expoziției: Maria Albani, custodele colecției private Corneliu Baba, Liliana Chiriac și Alexandru Măciucă, specialiști în cadrul secției Muzeul Colecțiilor de Artă.

Ștefan Luchian. Surse și experimente ale modernității. Acuarelă, desen, pastel
(26 noiembrie 2014 – 26 aprilie 2015)

Expoziția urmărește evoluția stilistică a lui Ștefan Luchian și subliniază căutările sale tehnice inovative, prin intermediul unei selecții de treizeci și două de lucrări din colecția Cabinetului de Desene și Gravuri al MNAR, prilejuind întâlnirea publicului cu o parte dintre capodoperele sale atât din perioada de început a creației artistului, cât și din ultimele etape ale vieții.

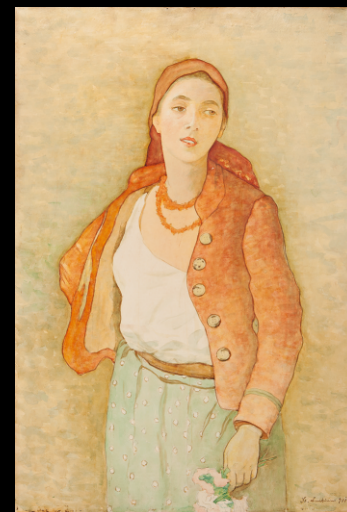
Student la Școala Națională de Arte Frumoase din București (1885-1889), Ștefan Luchian a încercat să își găsească un drum propriu, în afara căilor oficiale. În expoziție au fost incluse compoziții realizate sub influența directă a lui Nicolae Grigorescu, mentorul tinerei generații de artiști din acea perioadă (*Cap de țărancă*), dar și a curentului impresionist (*Primăvara* - interpretare după Édouard Manet). Adesea, compozițiile lui Ștefan Luchian au variante în pastel și ulei sau în pastel și acuarelă.

Vedeta expoziției, acuarela *Safta Florăreasa* (1901), a fost expusă după o absență îndelungată, putând fi comparată astfel cu versiunea ei în ulei din Galeria de Artă Românească Modernă. Realizată la finalul primei perioade de creație, lucrarea marchează trecerea spre capodoperele recunoscute ale artistului din primul deceniu al secolului XX, printre care: *Ghereta din Filantropia*, *Puțul din strada Clucerului*, *Birt fără mușterii* sau către acuarelele pe pânză: *Copaci lângă apă* și *Pemalul Dâmboviței*.

Vernisajul expoziției
Corneliu Baba - Desemnurile unui pictor



Ștefan Luchian
Safta florăreasa



Vernisajul expoziției *Modele de comportament în secolul al XVIII-lea*



Vernisajul expoziției *Modele de comportament în secolul al XVIII-lea*



Expoziția a prezentat și o serie de portrete în oglindă, rezumând parcursul vieții sale artistice: tânărul elegant din anul 1898 în noul său atelier amenajat în casa de la șosea, boemul care zâmbește ironic (1902-1904) și în final autoportretul grav din anul 1907, care îi prefigurează moartea timpurie.

Organizarea expoziției: Dana Crișan, specialist în cadrul Secției de Arte Grafice.

Modele de comportament în secolul al XVIII-lea

(4 decembrie 2014 – 19 aprilie 2015)

Expoziția prezintă publicului o sută cinzeci și șapte de lucrări din patrimoniul Muzeului Național de Artă al României, expuse pentru prima dată și valorificate dintr-o perspectivă interdisciplinară, definitivă pentru perioada Iluminismului. Majoritatea gravuri, lucrările sunt relevante pentru normele de conduită în spațiul public și domestic al secolului al XVIII-lea.

În afara mesajului educațional, adesea moralizator, lucrările expuse se disting și prin calitatea execuției, fiind reprezentative pentru epoca de înflorire a stampeii, o perioadă de maxim rafinament al tehnicii. Gravurile reflectă un interes crescut pentru artă și reproduc, în mare parte, picturi celebre ale unor mari artiști ai vremii, precum: Jean-Honoré Fragonard, François Boucher, Jean-Baptiste Le Prince, Jean-Baptiste Huet și William Hogarth.

Expoziția a fost structurată în patru secțiuni: *Educația copilului*, *Modele de comportament social*, *Adolescența și iubirea* și *Modelele culturale clasice*. Primele trei secțiuni tratează etapele esențiale ale educației - copilăria și adolescența - din perspectiva raportului limitare-permisivitate, conform recomandărilor din manualele de comportament ale vremii (în special romanul pedagogic „*Émile sau despre educație*” de Jean Jacques Rousseau). Ultima secțiune este dedicată modelelor literare clasice ale vremii, responsabile pentru formarea unor idei despre conduită.

Organizarea expoziției: Mălina Conțu, specialist în cadrul Biroului de Artă Europeană și Arte Decorative.



Théodore Valério
Pescari de pe malurile Tisei

Un călător francez în Balcani: Théodore Valério

(19 decembrie 2014 – 29 martie 2015)

Expoziția cuprinde o selecție de patruzeci de gravuri ale acestui artist puțin cunoscut, majoritatea din primele tiraje și reprezentative pentru întreaga sa creație. Lucrările provin de la fostul Muzeu Toma Stelian, iar Cabinetul de Desene și Gravuri al Muzeului Național de Artă al României deține suita aproape completă a planșelor gravate de Théodore Valério, reunite sub titlul *Souvenirs de la monarchie autrichienne. Suite de dessins d'après nature gravés à l'eau-forte par Th. Valério. La Hongrie. Populations des provinces danubiennes en 1854. La Croatie. La Slavonie. Les frontières militaires. La Dalmatie, Le Monténégro* (Paris, A. Pierron et A. Delâtre, 1855-1864).

Théodore Valério a realizat gravuri inspirate de numeroasele sale călătorii în Germania și Italia (1841-1845), dar mai ales în Ungaria, Bosnia și în zona frontierelor militare ale Imperiului Austriac unde a realizat studii complexe etnografico-antropologice asupra locuitorilor. Călător neobosit, animat de o stare de spirit romantică, și totodată bun cunoscător al tradiției clasice, el s-a dedicat studiului etnografic, cartografiind în Balcani zone sălbatice și încă necunoscute ale Europei. Catalogul editat cu ocazia expoziției repertoriază cele nouăzeci și trei de planșe gravate aflate în colecție, organizate cronologic, conform suitelor concepute de artist: *Ungaria, Populațiile Provinciilor dunărene în 1854, Croația, Slavonia, Frontierele militare, Dalmația, Muntenegru și Tipuri izolate*.

Organizarea expoziției: Mariana Vida, specialist în cadrul Secției de Arte Grafice.

Théodore Valério
Muzicanți țigani



Théodore Valério
Portretul lui Nicolas-Toussaint Charlet



Constantin Isachie
Dubrovnic



Participări la expoziții organizate în București și în țară

Karl August Donndorf
Karl Anton von Hohenzollern



Ludovic Stavski
Copie după Autoportret de P. P. Rubens



În anul 2014, Muzeul Național de Artă al României a participat la organizarea următoarelor expoziții temporare:

Constantin Isachie – Un pictor al mondenității bucureștene, Muzeul Municipiului București,
3 iulie – 28 septembrie 2014 (6 lucrări de pictură de Constantin Isachie);

Regele a murit! Trăiască Regele!, Muzeul Național de Istorie a României,
30 octombrie 2014 – 1 martie 2015 (2 lucrări de pictură românească modernă,
3 lucrări de sculptură românească modernă și 3 lucrări de sculptură europeană);

Ludovic Stavski, un artist al secolului al XIX-lea, Complexul Muzeal Național Moldova, Iași,
6 noiembrie 2014 – 16 ianuarie 2015 (1 lucrare de pictură de Ludovic Stavski);

Genio Gallico, Muzeul Național de Istorie a României,
23 iulie – 31 august 2014 (5 ceasuri);

Ziua Culturii Naționale, eveniment organizat de către Ministerul Culturii la Ateneul Român,
14-16 ianuarie 2014 (5 lucrări de pictură românească contemporană);

De asemenea, Muzeul Național de Artă al României a reînnoit contractele de împrumut cu opere din patrimoniul său aflate în expunerea altor instituții:
Muzeul Județean de Artă „Centrul Artistic Baia Mare” (8 lucrări de pictură românească modernă);
Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu – Quintus” (11 lucrări de pictură românească modernă);
Banca Națională a României (14 lucrări de pictură românească modernă);
Muzeul Țăranului Român (1 lucrare de pictură românească modernă);
Academia Navală „Mircea cel Bătrân” (5 lucrări de pictură românească modernă);
Muzeul de Artă Timișoara (30 de lucrări de pictură românească contemporană);
Institutul de Istoria Artei (1 lucrare de sculptură românească modernă);



Camille Pissarro
Livadă înflorită

Parlamentul României, Camera Deputaților, Secretariatul General (17 lucrări de sculptură românească modernă);
Complexul Muzeal Curtea Domnească, Târgoviște (5 piese de artă decorativă);
Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești (13 piese de artă decorativă).

Participări la expoziții organizate în străinătate

Bartholomeus Spranger. *Splendor and Eroticism in Imperial Prague*, Metropolitan Museum of Art, New York, SUA (4 noiembrie 2014 – 1 februarie 2015)
MNAR participă la această expoziție cu lucrarea *Noli me tangere* de Bartholomeus Spranger, din cadrul Galeriei de Artă Europeană.

Pissarro, *l'anima dell'impressionismo*, Scuderie del Castello Visconteo, Pavia, Italia (21 februarie – 2 iunie 2014)
MNAR a participat la această expoziție cu lucrarea *Livadă înflorită* de Camille Pissarro, din cadrul Galeriei de Artă Europeană.

Bramantino. *L'arte nuova del Rinascimento lombardo*, Museo Cantonale d'Arte, Lugano, Elveția (28 septembrie 2014 – 11 ianuarie 2015)
MNAR a participat la această expoziție cu lucrarea *Pieta* de Bartolomeo Suardi, numit Bramantino, din cadrul Galeriei de Artă Europeană.

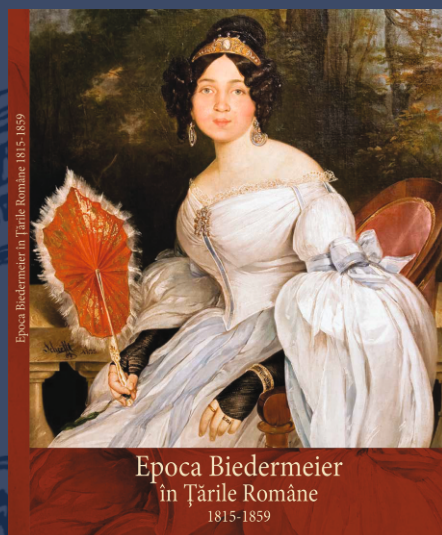
Camille Claudel (1864-1943). *Au miroir d'un art nouveau*, Roubaix, la Piscine, Musée d'art et d'industrie André Diligent, Franța (8 noiembrie 2014 – 8 februarie 2015)
MNAR participă la această expoziție cu lucrarea *Tors de femeie* de Camille Claudel, din cadrul Galeriei de Artă Europeană.

Camille Claudel
Tors de femeie



Bartholomeus Spranger
Noli me tangere





Activitate editorială



În anul 2014 Muzeul Național de Artă al României a editat publicații care au însoțit următoarele manifestări expoziționale:

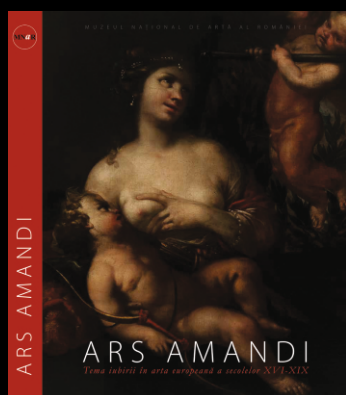
Epoca Biedermeier în Țările Române 1815-1859,
catalog de Mariana Vida și Elena Olariu,
Editura Muzeul Național de Artă al României, 2014,
ISBN 978-606-8029-33-7

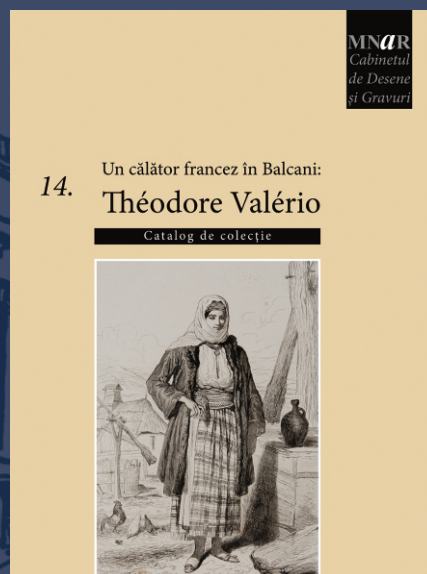
Marcel-G. Lefrancq. Suprerealismul cotidianului
Marcel-G. Lefrancq. Le surréalisme du quotidien,
catalog bilingv de Xavier Canonne, trad. de Marina Vazaca,
Editura Muzeul Național de Artă al României, 2014,
ISBN 978-606-8029-34-4

Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI – XIX,
catalog de Cosmin Ungureanu,
Editura Muzeul Național de Artă al României, 2014,
ISBN 978-606-8029-35-1

Modele de comportament în secolul al XVIII-lea,
catalog de Mălina Conțu,
Editura Muzeul Național de Artă al României, 2014,
ISBN 978-606-8029-36-8

Un călător francez în Balcani: Théodore Valerio,
catalog de Mariana Vida,
Editura Muzeul Național de Artă al României, 2014,
ISBN 978-606-8029-37-5





S-au mai publicat:

Repertoriul graficii românești din secolul al XX-lea, volumul X, litera T: Nicolae Tonitza,
volum de Dana Crișan,
Editura Muzeul Național de Artă al României, 2014,
ISBN 978-606-8029-20-7

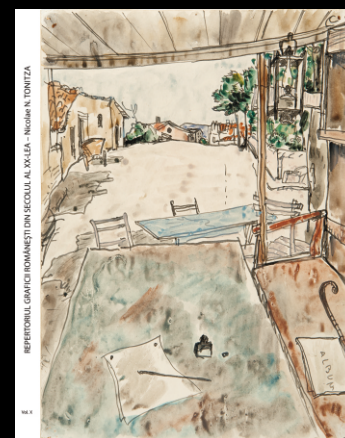
Raportul de activitate al Muzeului Național de Artă al României pe anul 2013

Pliantul expoziției **Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI – XIX**

Pliantul de prezentare a proiectului **ARTtouch** pentru publicul cu deficiențe de vedere și auz, finanțat de Fundația Orange România

Pliantele **Colecția de detalii – Ghidul privitorului începător: Insecte și melci** și **Colecția de detalii – Ghidul privitorului pasionat: Flori**, în cadrul proiectului **ARTtouch**, finanțat de Fundația Orange România

Pentru toate evenimentele organizate pe parcursul anului s-au tipărit texte de sală, afișe, invitații.



Aspect dintr-un depozit al MNAR
(artă europeană)



Conservare

Conservarea colecțiilor, activitate permanentă a instituției muzeale, se bucură în cadrul Muzeului Național de Artă al României de atenția susținută a unui important corp de specialiști. Aceștia desfășoară operațiuni specifice, preocupându-se de monitorizarea pieselor și de îmbunătățirea condițiilor de conservare. Starea de conservare a întregului patrimoniu este atent supravegheată, iar fișele de conservare sunt permanent actualizate. În 2014 au fost realizate și actualizate 659 fișe de conservare, 518 fișe de inventar și 669 fișe de evidență și a continuat procesul de reamenajare a depozitelor.

Restaurare și investigații fizico-chimice

Activitatea de restaurare a avut în vedere în anul 2014 atât obiecte din expunerea permanentă a muzeului, cât și lucrări prezentate în expozițiile temporare, acestea fiind incluse în Programul anual de restaurare al instituției, după cum urmează:

- Laboratorul de restaurare pictură de șevalet: 35 lucrări din patrimoniul Biroului de Artă Europeană și Decorativă, din patrimoniul Biroului de Artă Românească Modernă și din patrimoniul Muzeului Colecțiilor de Artă;
- Laboratorul de restaurare pictură pe lemn: 6 lucrări, dintre care 4 din patrimoniul Biroului de Artă Veche Românească, 1 din patrimoniul Biroului de Artă Europeană și Decorativă, 1 din patrimoniul Muzeului Colecțiilor de Artă;
- Laboratorul de restaurare grafică - rame: 46 lucrări de grafică și 160 de rame;
- Laboratorul de restaurare lemn: 6 piese, dintre care 2 din patrimoniul Biroului de Artă Veche Românească, 3 din patrimoniul Biroului de Artă Europeană și Decorativă, 1 din patrimoniul Muzeului Colecțiilor de Artă;



Anonim neerlandez sau italian
Fecioara cu Pruncul
foto IRR înainte de restaurare



Anonim neerlandez sau italian
Fecioara cu Pruncul
după restaurare

- Laboratorul de restaurare textile: 16 piese, dintre care 2 din patrimoniul Biroului de Artă Orientală, 2 din patrimoniul Biroului de Artă Veche Românească, 2 din patrimoniul Biroului de Artă Europeană și Decorativă și 10 din patrimoniul Muzeului Colecțiilor de Artă;

- Laboratorul de restaurare ceramică – sticlă/ metale: 118 piese din gresie, faianță, porțelan, sticlă și teracotă și 103 piese din metal din patrimoniul Biroului de Artă Orientală, Biroului de Artă Veche Românească și Biroului de Artă Europeană și Decorativă;

Specialiștii din cadrul laboratoarelor de restaurare ale Muzeului Național de Artă al României au participat la proiecte internaționale de cercetare, la comisii de specialitate de atestare și au predat la cursurile de pregătire pentru restauratori și conservatori.

Pietro Liberi (?)
Apolo și Daphne
înainte și după restaurare





Curtea de Onoare

Întreținere și reparații

Serviciul Tehnic al Muzeului Național de Artă al României, prin Biroul Tehnic și Atelierele din subordine (tâmplari, tapițeri, lăcătuși, instalatori, electricieni), desfășoară activități de întreținere și reparații curente atât pentru sediul central, cât și pentru muzeele satelit, activități specifice în vederea amenajării expozițiilor temporare și a depozitelor, se ocupă de achiziționarea și urmărirea modului de funcționare a aparatelor de măsură și control (termohigrografe, umidificatoare, dezumidificatoare).

În 2014 s-au finalizat lucrările de restaurare a Curții de Onoare a fostului Palat Regal. Proiectul a prevăzut restaurarea Curții de Onoare (suprafață 5.200 mp), cu păstrarea aspectului inițial și re folosirea materialelor originale (piatra de pavaj), remontarea însemnelor heraldice la intrările principale, refacerea trotuarelor și a treptelor celor patru uși de acces în clădire, repararea gardului și a porților.

Serviciul Tehnic a coordonat și monitorizat desfășurarea lucrărilor de construcții și instalații în toate clădirile muzeului și a realizat documentația tehnică pentru proiectul de reamenajare a Curții de Onoare (licitație și execuție) și pentru amenajarea depozitelor și mobilierului de depozitare din corpul central al MNAR.



Evidența patrimoniului

Activitățile Serviciului Evidența Centralizată și Informatizată a Operelor de Artă, Bibliotecă, Clișotecă au vizat inventarierea fondurilor cu înregistrări perfectibile, întocmirea documentațiilor care au stat la baza actelor juridice privind intrările în patrimoniu și a celor care au servit în litigiile muzeului, verificarea inventarelor din secții conform programărilor, verificarea documentației de clasare a bunurilor culturale, continuarea evidenței informatizate a patrimoniului artistic.

În 2014, în urma întocmirii și verificării rapoartelor de expertiză, a fost înaintată către Ministerul Culturii documentația pentru 234 de lucrări propuse a fi clasate în registrul pentru evidența bunurilor culturale mobile, în categoriile juridice TEZAUR (125) și FOND (109). De asemenea, au fost actualizate registrele de evidență pentru 146 de bunuri clasate în categoria juridică TEZAUR, 39 de bunuri clasate în categoria juridică FOND și 33 de bunuri nesuscetibile a fi clasate.

În anul 2014 au intrat în patrimoniul muzeului 201 lucrări: 60 de lucrări de grafică, pictură, sculptură, artă decorativă, fotografii și cărți donate, prin testament, de dna Elisa Maria Ionescu; 4 lucrări cu caracter documentar, în completarea Donației C. Baba de la Muzeul Colecțiilor de Artă, și 1 pictură de Corneliu Baba, înregistrată în patrimoniul de pictură românească contemporană, donate de dna Constanța Baba; 1 lucrare de pictură românească modernă donată de dl Sorin Mihai Rădulescu; 135 de lucrări de grafică de Margareta Sterian donate de dl Mircea Barzucă, constituind Donația Mircea Barzucă.

Muzeul Național de Artă al României este beneficiarul unei generoase donații lăsate, prin testament, de artista Șerbana Drăgoescu. Donația include imobilul situat în strada Turbinei nr. 24, București, dar și o serie de obiecte de patrimoniu (lucrări de pictură, grafică și arte decorative), obiecte cu valoare documentară, cărți și fotografii care au aparținut familiei artistei. Lucrările, aflate în curs de inventariere și înregistrare în patrimoniu, vor constitui Colecția Șerbana Drăgoescu ce va fi expusă la Muzeul Colecțiilor de Artă.

În plus, muzeul a primit ca donație din partea artistei Anna Maria Orban, beneficiară a Bursei Micaela Eleutheriade, 2 gravuri creație proprie și o carte

Sala de lectură a
Bibliotecii MNAR



bibliofilă cu 12 ilustrații originale semnate olograf, în serigrafie, de artistă, lucrări aflate în curs de inventariere și înregistrare în patrimoniu. De asemenea, muzeul a primit ca donație din partea C.N.S.L.R. - Frăția 87 de lucrări (77 de pictură românească modernă și contemporană, 9 de grafică și 1 de artă decorativă), aflate în curs de inventariere și înregistrare în patrimoniu.

Un segment important al activității serviciului, care, în mod regretabil, a devenit dominant, este cercetarea arhivelor, întocmirea și verificarea documentației necesare în litigiile în care este implicat muzeul, având ca obiect revendicarea unui număr important de bunuri culturale aflate în patrimoniu sau în custodie. Datorită acestui aspect, activitățile de clasare a operelor de artă s-au efectuat în mare măsură pentru lucrările aflate în litigiu.

Muzeul Național de Artă al României deține și o bogată bibliotecă de specialitate, o clișotecă, un laborator foto și o secțiune de documente. În total, gestiunea bibliotecii însumează 47.319 de cărți, 18.915 volume periodice și 38 unități materiale multimedia. În 2014 a continuat procesul de inventariere a gestiunii, operațiune aflată în curs.

A continuat, de asemenea, procesul de transpunere în format digital a fondului de clișee pe sticlă și procesarea imaginilor obținute. În 2014 au fost digitizate 195 de clișee. Pe parcursul anului, personalul Laboratorului Foto și IT a realizat și procesat 10.348 de fotografii (reproduceri digitale ale operelor de artă pentru fișele de conservare și imagini de la diverse activități și evenimente pentru public organizate de muzeu).



Comunicări și participări la conferințe și seminarii de specialitate

Comunicări:

1. pe teme de istoria artei și muzeografie:

- Prezentarea programului Brâncoveanu@MNaR, în cadrul atelierului "Modelul cultural brâncovenesc. Reverberații peste timp în arhitectură și în arta cărții. Bilanțuri la finalul Anului Brâncoveanu", Biblioteca Națională a României, 11 decembrie 2014 (Emanuela Cernea);
- *Bramantino's Painted Architecture: Utopia, Architectural Metaphor and Local Tradition*, în cadrul Conferinței „Bramantino e le arti nella Lombardia Francese”, Villa Ciani, Lugano, 6-7 noiembrie 2014 (Cosmin Ungureanu);
- *Un portret necunoscut al lui Carol I*, în cadrul Mesei rotunde "Carol I – un destin", Muzeul Național Peleş, 19 decembrie 2014 (Carmen Tănăsioiu);
- *Colecțiile private - o problemă specială*, în cadrul Sesiunii Științifice Anuale a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, Deva, 10-11 iunie 2014 (Iolanda Turcu);

2. pe teme de conservare și restaurare:

- *Possible Methodology for Identifying the Provenance of Liturgical Embroideries worked in Byzantine Technique*, în cadrul ediției a treia a seminarului internațional „Emerging Technology and Innovation for Cultural Heritage” cu tema „Tehnologii avansate pentru diagnosticarea, prezervarea și managementul artefactelor istorice și arheologice din pergament, piele și textile”, Sibiu, 16-18 octombrie 2014 (Ileana Crețu);
- *Relativitatea principiilor fundamentale ale restaurării*, în cadrul Conferinței Naționale de Conservare - Restaurare „Doina Darvaș”, ediția a VII-a, cu tema „Realități și soluții ale specialiștilor în domeniul conservării și restaurării patrimoniului din România anulului 2014”, București, 4-6 noiembrie 2014 (Ileana Crețu);
- *Corelation Between Colour, Dye Source and Fibre Functionality – Hazard or Criteria for "Gold Embroideries" Dating & Provenance*, în cadrul Conferinței „Dyes in History and Archeology DHA 33”, Universitatea din Glasgow, 29 octombrie – 1 noiembrie 2014 (Ileana Crețu);



Participări:

- Simpozionul Internațional “Monumentul – Tradiție și viitor”, ediția XVI, Muzeul Unirii, Iași, 9-12 octombrie 2014 (Carmen Tănăsioiu);
- Conferința Națională a Managerilor Culturali, ediția I, Biblioteca Națională a României, 26 octombrie 2014 (Alina Pătru);
- Sesiune de formare dedicată elaborării de materiale auxiliare pentru cadrele didactice din învățământul special, susținută de Maria Kovacs în cadrul proiectului ArtMobile, finanțat de Fundația Orange România, 21-22 noiembrie 2014 (membrii Secției Educație, Comunicare, Proiecte Culturale și Marketing);



Studii și articole

- Emanuela Cernea, Carmen Tănăsioiu, Lucreția Pătrășcanu – studiile „Arta decorativă a epocii brâncovenești”, „Odoarele Hureziului” și „Sculptură brâncovenească și sculptură cantacuzină. Câteva exemple” în volumul *Ctitorii brâncovenești. Elemente de artă eclezială medievală*, editura Cuvântul Vieții, București, 2014;
- Carmen Tănăsioiu, Oana Pădurețu – studiile „Despre Arginturile lui Constantin Brâncoveanu” și „Broderia în epoca brâncovenească. Repere stilistice” în volumul *Civilizația epocii brâncovenești*, editura Monitorul Oficial, București, 2014;
- Mircea Dunca – capitolele „Artă orientală”, în *Tezaurul Academiei Române*, vol. V: *Colecțiile de artă*;
- Oana Pădurețu - „Motivul oglinzii în pictura modernă: E. Manet, F. Șirato, Al. Ziffer”, în *Revista Muzeelor*, serie nouă, volumul 1, nr. 1, 2014;
- Despina Hașegan - „Muzeu accesibile”, în *Revista Muzeelor*, serie nouă, volumul 1, nr. 1, 2014;
- Carmen Tănăsioiu - „La Peleş și Pelișor înainte și după Marele Război. Patrimoniul și pregătirile pentru exil”, în *Revista Secolul XXI*, nr. 1-6, 2014;
- Mălina Conțu – „Out of Britain – Aspecte ale ruinei în peisaj”, în revista *Confesiuni*, nr. 13, ianuarie 2014;
- Mălina Conțu – „Epoca Biedermeier în Țările Române”, în revista *Confesiuni*, nr. 14, februarie 2014;
- Mălina Conțu – „Otto Dix – O lume în ruine”, în revista *Confesiuni*, nr. 15, martie 2014;
- Mălina Conțu – „Suprarealismul cotidianului”, în revista *Confesiuni*, nr. 21, noiembrie 2014;
- Cosmin Ungureanu – „Artă și diplomație: un portret de Pieter-Paul Rubens”, în revista *Historia*, ianuarie 2014;
- Cosmin Ungureanu – „Cele trei grații la curtea lui Rudolf al II-lea”, în revista *Historia*, februarie 2014;
- Cosmin Ungureanu – „Muzeul floral al lui Jan Brueghel cel Bătrân”, în revista *Historia*, martie 2014;



- Cosmin Ungureanu – „Crucificarea: un tablou de Frans Francken II”, în revista *Historia*, aprilie 2014;
- Cosmin Ungureanu – „Tragedie galantă: *Venus și Amor*, tabloul iubirii ca fatalitate”, în revista *Historia*, mai 2014;
- Cosmin Ungureanu – „*Stilul brâncovenesc*: istorie și edificare națională”, în revista *Historia*, iunie 2014;
- Cosmin Ungureanu – „Copie și original. Un jurul unui tablou de Jacopo Palma cel Bătrân”, în revista *Historia*, iulie 2014;
- Cosmin Ungureanu – „*Logodna Fecioarei* sau testamentul lui El Greco”, în revista *Historia*, septembrie 2014;
- Cosmin Ungureanu – „Roma, muzeu imaginar: un tablou de Giovanni Paolo Pannini”, în revista *Historia*, octombrie 2014;
- Ileana Crețu – „Relativitatea principiilor fundamentale ale restaurării” (co-autor Mihai Lupu), în revista *Restitutio, Buletin de Conservare-Restaurare*, nr. 8/2014;
- Ileana Crețu – „Principii moderne ale conservării și restaurării patrimoniului textil” (co-autor Mihai Lupu), în revista *Restitutio, Buletin de Conservare-Restaurare*, nr. 8/2014;
- Ileana Crețu – „Flavonoid Dyes Detected in Historical Textiles from Romanian Collections” (co-autori Petroviciu Irina, Vanden Berghe Ina, Wouters Yan, Medvedovici Andrei, Albu Florin), în *e-Preservation Science (e-PS)*, 2014, ISSN: 1581-9280 web edition & ISSN: 1854-3928 print edition, MORANA RTD;
- Ileana Crețu – „Tipologie textilă și forme de degradare” (co-autor Mihai Lupu), în revista *Cibinum*, 2014 (în curs);
- Ileana Crețu – „Principiile generale ale curățării textilelor” (co-autor Mihai Lupu), în revista *Cibinum*, 2014 (în curs);
- Ileana Crețu – „Broderie China, 1824 – Studiu de caz”, în revista *Cibinum*, 2014 (în curs);
- Iolanda Turcu – „Restauratorii de textile între necesitate și realitate”, în revista *Cibinum*, 2014;



Stagii de perfecționare

- Curs *Conservator opere de artă și monumente istorice*, modul I, organizat de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (Lucreția Pătrășcanu);
- Curs *Managementul activităților economice din instituțiile de cultură*, organizat de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (Daniela Niță, Daniela Piutorac);
- Curs *Agent de securitate*, organizat de Kaledo Solutions (45 de angajați în cadrul Biroului Securitate, Pază, Supraveghere);
- Curs pentru instruire, autorizarea/ reautorizarea electricienilor, organizat de PFA Ing. Dragu Iavorschi (Gheorghe Tortocan, Adrian Ivanof, George Tudorache, Dorel Postea, Liviu Ionescu, Constantin Ștefănescu, Marcel Nedelea, Florin Comînceanu, Remus Bulboacă);
- Vizită de studiu și schimb de experiență la instituții muzeale din Londra, oferită de British Council România pentru doi educatori muzeali (Ozana Nițulescu, Elena Zamfir) și un curator (Mălina Conțu), în perioada 6-12 ianuarie 2014;

Programul Ziua voluntariatului
în Galeria de Artă Modernă



Programe și servicii oferite publicului

Programe educative pentru școli și
grădinițe în Galeria de Artă Europeană



Secția Educație, Comunicare, Proiecte Culturale și Marketing a asigurat mediatizarea și promovarea manifestărilor organizate de Muzeul Național de Artă al României prin elaborarea comunicatelor de presă și pregătirea conferințelor de presă, a desfășurat o serie de programe adresate publicului, precum și alte activități de comunicare și imagine.

Programe educative pentru școli și grădinițe: 87 vizite active și ateliere de creație, la care au participat 1.705 școlari și preșcolari, însoțiți de profesori, învățători sau educatori;

Programe pentru familii: 29 vizite active și ateliere de creație, la care au participat aproximativ 700 copii și părinți;

Programe în atelierul ludic *Pasărea ascunsă în piatră*: 24, la care au participat 500 de copii, părinți și cadre didactice;

Programe speciale de 1 iunie
în Galeria de Artă Europeană



Ateliere de pictură pentru copii în cadrul programului Școala de sâmbătă de la Muzeul Theodor Pallady: 43, la care au participat 505 copii;

Programe pentru publicul adult: 90 de tururi ghidate în spațiile istorice din corpul central al fostului Palat Regal, la care au participat 2.827 de persoane; 70 de ghidaje generale, în limbile română, engleză și franceză, la care au participat aproximativ 870 de persoane; 22 de prezentări în regim de gratuitate (*Un ceas pentru artă - 10, Opera sub clar de... lupă - 8, În vizită la Conu` Zambaccu - 4*) și 8 vizite interactive la care au participat aproximativ 650 de persoane;

Programe educative pentru
adolescenți în
Galeria de Artă Europeană



Programe pentru adolescenți:

Programul educativ și de voluntariat *CADO - Consiliul Adolescenților la MNAR*

În perioada ianuarie – decembrie 2014, 32 de voluntari adolescenți au derulat activități de voluntariat în calitate de membri ai Consiliului Adolescenților, organizând, documentând, promovând și susținând programe educative pentru publicul adolescent al muzeului. În această perioadă voluntarii Consiliului Adolescenților au beneficiat de 7 sesiuni de formare în domeniul educației



Școala Altfel
în cadrul Galeriei de Artă Europeană

muzeale, educației nonformale și a vorbirii în public și au acumulat împreună aproximativ 2.000 de ore de voluntariat în cadrul proiectelor desfășurate. Activitățile acestor voluntari au vizat următoarele proiecte și evenimente:

- **Experimentează Arta**, proiect cultural-educativ prin intermediul căruia adolescenții intră în contact cu arta plastică cu ajutorul altor simțuri decât văzul (auz, simț tactil, gust, simț olfactiv): 1 eveniment tip-conferință, 43 participanți, 6 voluntari implicați;
- **Școala Altfel (Să știi mai multe, să fii mai bun!) 2014**, vizite ghidate interactive oferite de către voluntarii Consiliului Adolescenților în Galeria de Artă Europeană a MNAR: 25 de vizite ghidate interactive, 444 de participanți elevi de liceu, 50 de cadre didactice și însoțitori, 13 voluntari implicați;
- **Campania de recrutare și selecție a voluntarilor pentru Consiliul Adolescenților, ediția a II-a, octombrie 2014-iunie 2015**, elaborarea și redactarea formularelor necesare selectării noilor membri ai Consiliului Adolescenților și desfășurarea campaniei de recrutare, selecție și interviu a noilor voluntari: 108 formulare de candidatură primite, 18 voluntari selectați pentru Consiliul Adolescenților și echipele conexe Consiliului Adolescenților;
- **Evenimentul A Taste of CADO** (13 septembrie 2014) - o zi a porților deschise pentru elevii de liceu, pe parcursul căreia s-au organizat o serie de ateliere cultural-educative pentru adolescenții interesați să facă voluntariat în muzeu. Atelierele au fost organizate și susținute de către voluntarii Consiliului Adolescenților în Galeria de Artă Europeană, Galeria de Artă Românească Modernă și atelierul ludic "Pasărea ascunsă în piatră": 4 ateliere cultural-educative, 46 de participanți reprezentând 24 de licee din București, 12 voluntari implicați în organizare;
- **Parteneriatul educativ cu Colegiul German "Goethe"** în cadrul căruia, în perioada ianuarie – iunie 2014, au fost desfășurate vizite interactive, organizate sub forma unui curs de introducere în istoria artei, în galeriile

Experimentează Arta
în cadrul Galeriei de Artă Europeană



Școala Altfel
în cadrul Galeriei de Artă Europeană



Evenimentul A Taste of CADO
în Galeria de Artă Modernă



Program educativ *Forma și culoarea*
în cadrul Galeriei de Artă Modernă



Programe în spațiul ludic
Păsărea ascunsă în piatră



Săptămâna
Să știi mai multe, să fii mai bun!
în cadrul Galeriei de Artă Modernă



Conferință organizată în cadrul
expoziției *Epoca Biedermeier în*
Țările Române 1815-1859



permanente, expozițiile temporare și muzeele satelit ale MNAR. Vizitele au fost organizate și susținute cu ajutorul unei echipe de 6 voluntari adolescenți: 5 vizite interactive oferite unui număr de 55 de elevi, 6 voluntari implicați în organizare;

- **Proiectul *Veșmânt și podoabă***, organizat în colaborare cu Colegiul Național Bilingv "George Coșbuc" și Colegiul Național "Ion Neculce";
Proiectul ***CADO - Consiliul Adoleșcenților la MNAR*** a fost finalist în cadrul Galei Naționale a Voluntarului, ediția 2014.

Săptămâna *Să știi mai multe, să fii mai bun!* (7-11 aprilie 2014):

Pentru cea de-a treia ediție a programului *Să știi mai multe, să fii mai bun!* dedicat activităților de educație non-formală, Secția Educație, Comunicare, Proiecte Culturale și Marketing a propus trasee interdisciplinare în Galeria de Artă Europeană, în Galeria de Artă Veche Românească și în Galeria de Artă Românească Modernă. În premieră, astfel de trasee au fost concepute și pentru Muzeul Colecțiilor de Artă, participant în program după ce a fost recent inaugurat. În plus, 500 de liceeni au beneficiat de prezentări interactive în Galeria de Artă Europeană susținute de voluntarii adolescenți ai muzeului, membri ai ***CADO - Consiliul Adoleșcenților la MNAR***. În total, în săptămâna 7-11 aprilie muzeul a fost vizitat de aproximativ 2.500 de elevi și cadre didactice.

Conferințe organizate în cadrul expoziției *Epoca Biedermeier în Țările Române 1815-1859*:

- Giovanni Schiavoni și Niccolò Livaditti - doi artiști italieni la Iași în Epoca Biedermeier, susținută de curatorul expoziției, Mariana Vida (23 aprilie 2014);
- Statutul femeii din Țările Române în epoca Biedermeier, susținută de curatorul expoziției, Elena Olariu (27 aprilie 2014);



Conferința
Moda Brâncovenilor și performințul de costum,
susținută de prof. dr. Rucsandra Unda Popp

Programul Brâncoveanu@MNaR, dedicat Anului Brâncoveanu:

Programul s-a derulat pe tot parcursul anului 2014 în Galeria de Artă Veche Românească, unde este expusă cea mai reprezentativă, diversă și bogată colecție de obiecte de patrimoniu provenind din ansamblurile monumentale ctitorite de Constantin Brâncoveanu. De-a lungul galeriei, o serie de lucrări special selectate de curatori, marcate vizual, au compus un traseu care a oferit vizitatorilor informații despre arta brâncovenească, în contextul culturii medievale din Țările Române.

Anul Brâncoveanu a fost marcat și prin expoziția-semnal *Călători prin manuscris*, inaugurată pe 17 mai, cu prilejul Noptii Muzeelor. În plus, pe parcursul întregului an a fost organizată o serie de conferințe tematice, care au adus în atenția participanților diferite aspecte culturale și artistice ale epocii brâncovenești, reinterpretate din perspectivă contemporană:

- ***Martiriul lui Constantin Brâncoveanu***, susținută de Emanuela Cernea și Lucreția Pătrășcanu, curatori ai Galeriei de Artă Veche Românească (24 martie 2014);
- ***Stilul Brâncovenesc***, susținută de prof. dr. Corina Popa (16 iulie);
- ***Moda Brâncovenilor și performințul de costum***, susținută de prof. dr. Rucsandra Unda Popp (31 iulie 2014);
- ***Constantin Brâncoveanu între tradiția Bizanțului și meandrele Barocului***, susținută de acad. Răzvan Theodorescu (25 septembrie 2014);
- ***Medicină și cultură în vremea lui Brâncoveanu***, susținută de prof. dr. Octavian Buda (27 noiembrie 2014);

Cu prilejul acestor conferințe au fost organizate micro-expoziții care au prezentat, în premieră, obiecte de patrimoniu inedite, relevante pentru subiectele abordate, pentru arta și cultura brâncovenească și relația cu Europa occidentală: Evanghelia în limba greacă, tipărită la Veneția în 1686, cu ex-librisul lui Constantin Brâncoveanu; nabadernița dăruită Mănăstirii Hurezi; icoana Deisis realizată la sfârșitul secolului al XVII-lea de Ioachim zugrav, unul dintre pictorii ansamblului de

Conferința
Martiriul lui Constantin Brâncoveanu,
susținută de Emanuela Cernea
și Lucreția Pătrășcanu



Conferința *Medicină și cultură
în vremea lui Brâncoveanu*,
susținută de prof. dr. Octavian Buda



Conferința *Stilul Brâncovenesc*,
susținută de prof. dr. Corina Popa



Conferința Constantin Brâncoveanu între tradiția Bizanțului și meandrele Barocului, susținută de acad. Răzvan Theodorescu



Atelierul creativ
Metamorfozele peisajului, în cadrul
expoziției Imagini din Marea Britanie



Conferința Inițiere în arta paftalelor și
Inspirație din lumea paftalelor în cadrul
expoziției Podoabe din trecut - Paftale
și bijuterii din colecțiile MNAR



Tur ghidat în expoziția
Otto Dix. O lume în ruine



la Hurezi; talerul dăruit Mănăstirii Mărgineni de către marele comis Șerban Cantacuzino II, unul dintre colaboratorii importanți ai lui Brâncoveanu; câteva vase de farmacie, de factură italiană, din secolul al XVII-lea.

Evenimente speciale:

- **Atelierul creativ** pentru publicul tânăr *Metamorfozele peisajului*, susținut de Ozana Nițulescu și Elena Zamfir, și conferința *Ruine, nostalgie, regăsire. Tema ruinei în peisaj*, susținută de Mălina Coțu, organizate în parteneriat cu British Council România în cadrul expoziției *Imagini din Marea Britanie* (17 și 18 ianuarie 2014);
- **Conferințele Inițiere în arta paftalelor și Inspirație din lumea paftalelor** în cadrul expoziției *Podoabe din trecut - Paftale și bijuterii din colecțiile MNAR*, susținute de curatorul expoziției, Carmen Tănăsioiu (23 martie, 9 și 27 aprilie 2014);
- **FANTOMA. In memoriam 1914**: workshop-uri de desen pentru tineri în cadrul expoziției *Otto Dix. O lume în ruine*, organizate în colaborare cu Goethe-Institut București și FOKUS pe GERMANĂ, coordonate de artistul Hans-Georg Mann și finalizate cu un performace în curtea muzeului de Noaptea Muzeelor (10, 11 și 17 mai 2014);
- **Tururi ghidate** în expoziția *Otto Dix. O lume în ruine* susținute de Simona Dumitriu, curator în cadrul grupului independent Platforma, în colaborare cu Arnold Schlachter, artist vizual și colaborator al Goethe-Institut București (13 aprilie, 10 și 25 mai 2014);
- **Lansarea turului multisenzorial al Galeriei de Artă Europeană**, care cuprinde trei aplicații multimedia și de realitate augmentată, replici tactile, mostre textile, o „bibliotecă de sunete” și o „bibliotecă olfactivă”, realizate în cadrul proiectului **ARTtouch** dedicat persoanelor cu dizabilități de vedere și auz, finanțat de Fundația Orange România (30 aprilie 2014);
- **Lansarea tururilor virtuale** ale Muzeului Național de Artă al României, Muzeului



Ziua Internațională a Voluntariatului în expoziția temporară *Ars Amandi*: Tema iubirii în pictura europeană a secolelor XVI-XIX

Colecțiilor de Artă, Muzeului K.H. Zambaccian și Muzeului Theodor Pallady, realizate în colaborare cu Imago Factory (30 aprilie 2014);

- **Poveste cu cântec la Palat**: program speciale de 1 iunie în Galeria de Artă Europeană, pentru copii cu vârste de 4-12 ani, cu participarea specială a violonistei Raluca Stratulat (3 programe la care au participat aproximativ 90 de persoane);

- Concursul inter-universitar **La Chasse au Trésor Francophone** (7 noiembrie 2014) organizat în parteneriat cu Serviciul de cooperare și acțiune culturală al Ambasadei Franței la București: aproximativ 150 de studenți au vizitat expoziția **Marcel-G. Lefrancq. Suprarealismul cotidianului**, urmărind descifrarea unor ghicitori și indicii;

- **Ziua Internațională a Voluntariatului** (5 decembrie 2014): activități speciale pentru adolescenți organizate și facilitate de voluntarii liceeni ai muzeului, membri ai CADO – Consiliul Adolescenților la MNAR. Pe parcursul zilei participanții au experimentat două metode de educație nonformală, *Fishbowl Discussion* și *ProAction Café*, au împărtășit idei și opinii despre voluntariat, spirit comunitar și maniera în care muzeul este perceput de tineri astăzi, pentru a deveni un spațiu în care păreriile adolescenților contează și sunt integrate în proiectele muzelului. Activitățile, la care au participat 38 de liceeni, au avut loc în Galeria Națională și în expoziția temporară **Ars Amandi: Tema iubirii în pictura europeană a secolelor XVI-XIX**;

- **Tururi ghidate** susținute de curatorii expozițiilor **Podoabe din trecut - Paftale și bijuterii din colecțiile MNAR** (Carmen Tănăsioiu, 12 februarie și 2 martie 2014), **Epoca Biedermeier în Țările Române 1815-1859** (Mariana Vida, 12 aprilie 2014), **Călători prin manuscris** (Carmen Tănăsioiu, 30 iulie 2014), **Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI-XIX** (Cosmin Ungureanu, 10 decembrie 2014).

Poveste cu cântec la Palat, program special de 1 iunie în Galeria de Artă Europeană



Tur ghidat în expoziția temporară *Ars Amandi. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI-XIX*, susținut de Cosmin Ungureanu



Lansare ARTtouch în cadrul
Galeriei de Artă Europeană



Lansare ARTtouch în cadrul
Galeriei de Artă Europeană



Programe și servicii pentru publicul cu nevoi speciale:

În anul 2014, MNAR a fost implicat în trei proiecte al căror obiectiv este de a crea spații, materiale și programe speciale pentru persoanele cu dizabilități de vedere și de auz în Galeria de Artă Europeană și la Muzeul Colecțiilor de Artă. Prin aceste proiecte MNAR facilitează accesul vizitatorilor cu nevoi speciale la patrimoniul pe care îl deține și se afirmă ca promotor al unei abordări integratoare, atractive, adaptate nevoilor specifice ale publicului, un model de bună practică pentru instituțiile muzeale.

- **ARTtouch** este un proiect de accesibilizare a Galeriei de Artă Europeană pentru persoanele cu deficiențe de vedere, auz și vorbire, câștigător al unei finanțări de la **Fundația Orange România**, derulat în perioada mai 2013 – aprilie 2014. Pornind de la câteva dintre capodoperele expuse în galerie, au fost realizate copii, replici, cataloage tactile, truse demonstrative multisenzoriale, aplicații multimedia și de realitate augmentată de ultimă generație, care au rolul de a facilita procesul de înțelegere a artei. Lansat pe 30 aprilie 2014, **turul multisenzorial al Galeriei de Artă Europeană** cuprinde trei aplicații multimedia și de realitate augmentată, replici tactile, mostre textile, o „bibliotecă de sunete” și o „bibliotecă olfactivă”. Aplicația creată pentru capodopera lui Jan Brueghel cel Bătrân, *Buchet de flori*, oferă informații variate alături de imagini 3D și o animație de realitate augmentată ce se activează plasând camera foto a tabletei sau a telefonului în fața imaginii buchetului. Alte lucrări din Galeria de Artă Europeană care beneficiază de aplicații multimedia sunt *Sfântul Francisc și Sfântul Benedict ascultând un înger muzicant* de Guercino și *Poartă (Saint-Tropez)* de Paul Signac.

- **ARTmobile** este un proiect de accesibilizare a site-ului Muzeului Național de Artă al României pentru persoane cu deficiențe de vedere și auz, finanțat de **Fundația Orange România**. Derulat în perioada 2014 – 2015, proiectul prevede optimizarea site-ului muzeului în vederea transformării lui într-un canal de comunicare cu persoanele cu deficiențe de vedere și auz, prin integrarea diferențiată a noilor tehnologii.



Vernisajul expoziției
Experiența Caravaggio – Cina la Emaus
 la Muzeul Colecțiilor de Artă

- **Experiența Caravaggio – Cina la Emaus** este o expoziție multisenzorială pentru nevăzători și deficienți de vedere deschisă la Muzeul Colecțiilor de Artă în perioada 15 octombrie – 26 noiembrie 2014. Organizată în colaborare cu Galeria DiTACTA din Zagreb, Ministerul Culturii din Republica Croația și Ambasada Republicii Croația la București, expoziția a fost găzduită la Muzeul Colecțiilor de Artă, într-un spațiu dedicat persoanelor cu deficiențe de vedere, fiind prima expoziție itinerantă de acest fel deschisă în România. Conceptul expoziției îi aparține istoricului de artă Nataša Jovičić, director al Galeriei DiTACTA din Zagreb. Vizitatorii au avut ocazia să se familiarizeze cu una dintre capodoperele pictorului italian Caravaggio, *Cina la Emaus*, aflată în colecția National Gallery din Londra. Expoziția a cuprins cinci diagrame tactile realizate din sticlă, special concepute și explicate de Nataša Jovičić pe baza unei metodologii proprii, și un audioghid disponibil în limbile română și engleză, pentru a ajuta la explorarea diagramei.

În 2014 au fost organizate 33 de programe interactive în Galeria de Artă Europeană, în cadrul proiectului **ARTtouch**, și în expoziția senzorială **Experiența Caravaggio** de la Muzeul Colecțiilor de Artă, la care au participat aproximativ 390 beneficiari cu deficiențe de vedere și auz.

Noaptea Muzeelor 2014

Cea de-a zecea ediție a Noptii Muzeelor la Muzeul Național de Artă al României, desfășurată pe 17 mai 2014, a fost dedicată **Anului Brâncoveanu**, prin deschiderea în noaptea a Galeriei de Artă Veche Românească (intrare liberă în intervalul orar 19.00-04.30). De-a lungul galeriei, o serie de lucrări special selectate au compus un traseu care a oferit informații despre arta brâncovenească, în contextul culturii medievale din Țările Române.

Cu acest prilej, la parterul Galeriei Naționale a fost inaugurată expoziția **Călători prin manuscris**, care a adus în prim-plan un liturghier brâncovenesc, cu o bogată decorație pictată, presupus a fi aparținut chiar voievodului martir. Printr-o

Experiența Caravaggio – Cina la Emaus
 la Muzeul Colecțiilor de Artă



Noaptea Muzeelor, 2014



Noaptea Muzeelor, 2014



scenografie atent construită vizitatorii au parcurs un labirint alcătuit din filele manuscrisului reproduse la scară mare, la capătul căruia a fost expus prețiosul obiect. De la ora 22.00, în curtea muzeului a avut loc performance-ul **FANTOMA. In memoriam 1914**, susținut de participanții la atelierele de desen organizate în cadrul expoziției **Otto Dix. O lume în ruine** de către Goethe-Institut București și Fokus pe Germană, coordonate de artistul Hans-Georg Mann.

Tot în curtea muzeului, vizitatorii au vizionat, începând cu ora 21.00, documentarele transmise de Digi Life: „Măiestria hârtiei” și „Interviuri cu artiști”. Muzeul Național de Artă al României a înregistrat 5.000 de vizitatori cu ocazia Noptii Muzeelor 2014.

Zile de gratuitate pentru studenți:

- MNAR a oferit intrare liberă studenților de la Universitatea din București în perioada 4-14 noiembrie 2014, cu ocazia Festivalului Studenților din România (UNIFEST)

- MNAR a oferit intrare liberă studenților de la Universitatea Politehnica București în perioada 17-23 noiembrie 2014, cu ocazia Festivalului Studențiada - M.O.F.T. (Muzeu, Operă, Film, Teatru).

Stagii de practică și voluntariat la muzeu

Voluntari activi în cadrul programului educativ și de voluntariat **CADO - Consiliul Adoleșcenților la MNAR**, în perioada 2013 - 2014: Alexandra Ștefan, Alexandru Ioniță, Ana Maria Savu, Andreea Iorga, Andreea Vasile, Andrei Munteanu, Anisia Elisabeta Petcu, Diana Mîinea, Diana Alexa Constantin, Elena Cristina Popescu, Ioana Dănilă, Ioana Manea, Iulia Niculescu, Maria Drăghici, Maria-Cătălina Costache, Matei Gaginsky, Mihaela Luiza Dinu, Patricia Avganti Buican, Teodora Nedelea, Željko Žuržić, coordonați de Mona-Silvia Timofte.

Voluntari activi în echipe conexe **CADO**: Adina Godeanu, Alina Daniela Matei, Ana Gabriela Pandrea, Diana Cristina Crăciun, Felicia Mihai, Ioan-Mihail Ghițiu, Mara



Noaptea Muzeelor, 2014

Armașu, Mary Andreea Haidar, Mira Trandafir, Oana Lidia Dina, Rebecca Gheorghe, Roxana Ioana Popescu, coordonați de Mona-Silvia Timofte.

Pe lângă voluntarii din cadrul programului *CADO - Consiliul Adoleșcenților la MNAR*, activitățile muzeului au mai fost susținute de voluntari și studenți aflați în perioada de practică în următoarele departamente:

- Secția Educație, Comunicare, Proiecte Culturale și Marketing: voluntari Roxana Coman, Ioana Dinescu, Elena Negulei și Tania Ignat, coordonați de Despina Hașegan; stagii de practică: Andreea Ion, Andra Iliescu, Alexandru Răzvan Grigore (Facultatea de Litere, Universitatea București), Vlad-Alexandru Bica (Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea București), Ioana Bărboi, Horia-Ioan Iova, Alexandra Siladi, Corina-Florentina Tudor, Maria Ghegu, Gina-Anca Săndulescu (masteranzi Centrul de Excelență în Studiul Imaginii), Ana-Maria Bărbăței (masterand Facultatea de Litere, Universitatea București), Nelson Tiago Ferreira Ribeiro (masterand Faculdade de Ciências Sociais e Humanas, Universidade Nova de Lisboa), coordonați de Maria Sfrijan, Despina Hașegan și Mona-Silvia Timofte;
- Secția de Arte Grafice: voluntari arh. Andreea Pop și arh. Ioana Petrescu, coordonați de Elena Olariu;
- Secția de Artă Românească Modernă: voluntar Teodora Dinu și stagiar Ștefan Geogârțeanu (Facultatea de Istorie, Universitatea din București), coordonați de Valentina Iancu;
- Secția de Artă Europeană și Decorativă: voluntari Delia Marinescu, Nicoleta Bădilă, Răzvan Șipoș, Lavinia Gaspar, Daniela Burcea și stagiar Mihaela Cristea (Muzeul Județean Gorj, „Alexandru Ștefulescu”), coordonați de Mălina Coțu;
- Secția de Artă Veche Românească: stagiar Ana Rusan-Görbe (Facultatea de Istorie, Universitatea din București), coordonată de Emanuela Cernea.

Noaptea Muzeelor, 2014





Premii și distincții

Premiul Comitetului Național Român ICOM, ediția 2014, categoria expoziție permanentă, acordat Muzeului Colecțiilor de Artă, proiect coordonat de Roxana Theodorescu, director general, și curatorii Daniela Dragomir, Liliana Chiriac și Alexandru Măciucă;

Diploma și medalia omagială Sfinții Martiri Brâncoveni, acordate cu ocazia Anului Comemorativ Sfinții Martiri Brâncoveni de către Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române curatorilor Galeriei de Artă Veche Românească Emanuela Cernea, Lucreția Pătrășcanu și Carmen Tănăsioiu;

Certificatul de excelență TripAdvisor pentru anul 2014, acordat Muzeului Național de Artă al României de către cunoscutul portal de promovare turistică TripAdvisor.com, datorită recenziilor favorabile primite din partea vizitatorilor.

Personalități care au vizitat Muzeul Național de Artă al României

Dna Maria Bănescu, soția Președintelui României

E.S. dl Dan Ben-Eliezer, Ambasador al Statului Israel în România

E.S. dl Philippe Beke, Ambasador al Regatului Belgiei în România

Dna Juliet Bingham, Curator International Art, Tate Modern

Dna Anne Brasseur, președinte al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei

DI Richard Burrows, chairman British American Tobacco

DI Xavier Canonne, director al Muzeului Fotografiei din Charleroi

Dna Hélène Carrère d'Encausse, secrétaire perpétuel de l'Académie française

E.S. dl Hamlet Gasparian, Ambasador al Republicii Armenia în România



Întâlnire cu reprezentanții Europalia

E.S. dna Andrea Gustović Ercegovac, Ambasador al Republicii Croația în România

E.S. dl Agustín Gutiérrez Canet, Ambasador al Statelor Unite Mexicane în România

Dna Csilla Hegedüs, Ministrul Culturii

DI Ioan Holender, directorul artistic al Festivalului și Concursului Internațional „George Enescu”

Dna Nataša Jovičić, director al Muzeului Holocaustului din Croația

Dna Beate Köhler, director al Institutului Goethe din București

Gen. Mikhail Kostarakos, șeful Statului Major Elen al Apărării

E.S. dl Jean-Hubert Lebet, Ambasador al Elveției în România

DI Riad Malki, Ministrul Afacerilor Externe din Palestina

DI Thierry de Montbrial, președinte-fondator al Institutului Francez de Relații Internaționale

Dna Christine Morel-Postel, senior independent director British American Tobacco

Dna Frances Morris, Head of International Collections, Tate Modern

Dna Bärbel Moser, director redacției limbi străine Radio France International

E.S. dna Thenjiwe Ethel Mtintso, Ambasador al Republicii Africa de Sud în România

Dna Kristine de Mulder, director general EUROPALIA

DI Benoît Rutten, delegat Wallonie-Bruxelles la București

E.S. dl François Saint-Paul, Ambasador al Republicii Franceze în România

DI Dirk Vermaelen, director artistic EUROPALIA

BRANCOVEANU@MNAR



MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI
GALERIA DE ARTĂ VECHĂ ROMÂNEASCĂ

mai - decembrie 2014



PARTENERI MEDIA:



septembrie
2014
ianuarie
2015

Marcel-G.
Tetranca

Le surréalisme du quotidien
Suprerealismul cotidianului

PARTENERI MEDIA:



MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI



ARS AMANDI

Tema iubirii
în arta europeană a secolelor XVI-XIX

- pictură, desen, gravură -
MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI
MUZEUL NAȚIONAL BRUKENTHAL
BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

20 noiembrie 2014 – 29 martie 2015



MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI



MODELE DE COMPORTAMENT ÎN SECOLUL AL XVIII-LEA




4 decembrie 2014 - 19 aprilie 2015





MNAR
Cabinetul
de Desene
și Gravuri



Ștefan Luchian
*Surse și experimente
ale modernității*
Acuarelă, desen, pastel

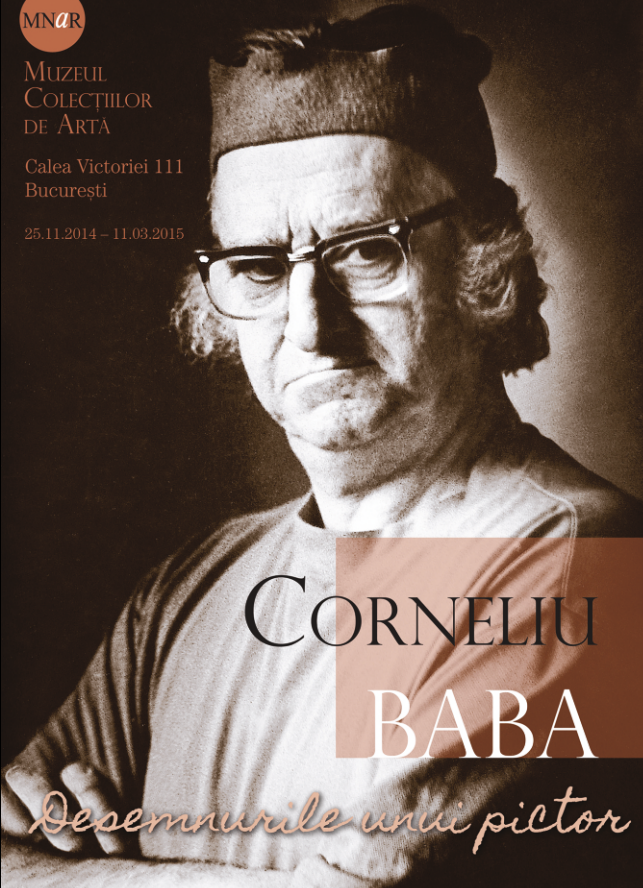
Noiembrie 2014 - Aprilie 2015

Ștefan Luchian 2014

MNAR
MUZEUL
COLECȚIILOR
DE ARTĂ

Calea Victoriei 111
București

25.11.2014 - 11.03.2015



**CORNELIU
BABA**

Desemnurile unui pictor



Aspecte din cadrul expoziției *De la Școala de Belle-Arte la Academia de Arte Frumoase. Artiști la București între 1864-1948*





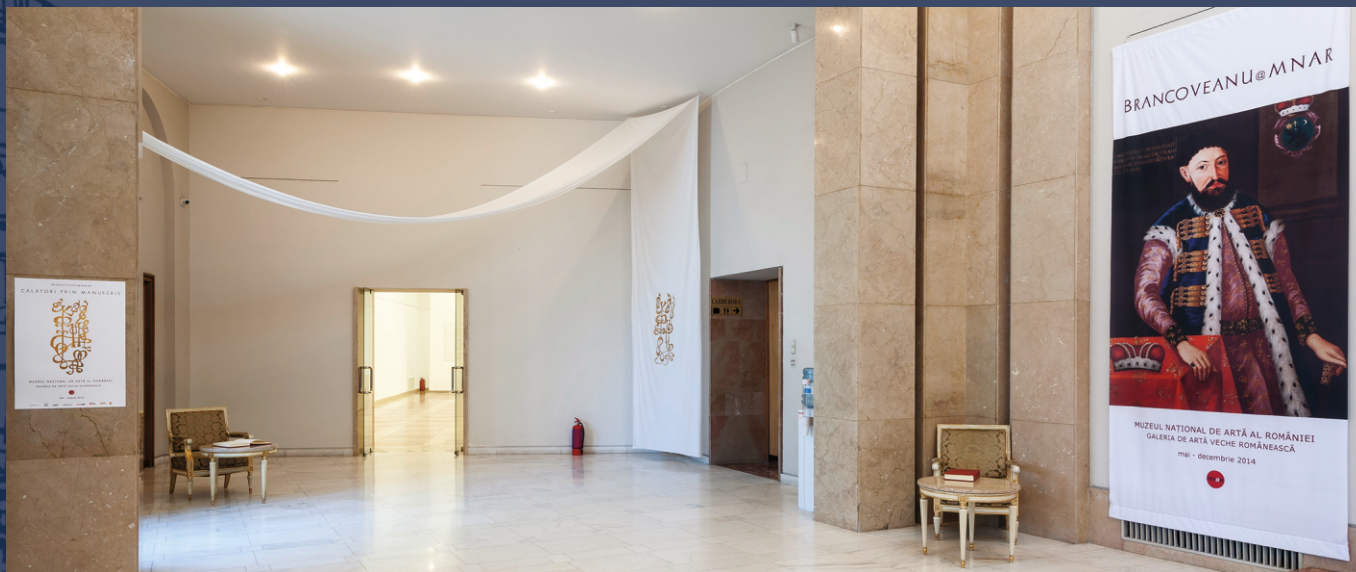
Aspecte din cadrul expoziției *Ars Amandi*. Tema iubirii în arta europeană a secolelor XVI – XIX





Aspecte din cadrul expoziției *Modele de comportament în secolul al XVIII-lea*





Aspecte din cadrul expoziției Călători prin manuscris





Aspecte din cadrul expoziției Călători prin manuscris



PARTENERI



Universitatea Națională de Arte București

Muzeul Național Brukenthal Sibiu

Biblioteca Academiei Române – Cabinetul de stampe

British Council București

Goethe-Institut din București

Delegația Wallonie-Bruxelles la București

Wallonie-Bruxelles International

Muzeul Fotografiei din Charleroi

Asociația Nevăzătorilor din România

FINANȚĂRI

În 2014 Muzeul Național de Artă al României a obținut finanțări în cuantum de 225.078 lei de la **Fundația Orange România** pentru proiectele **ARTtouch** și **ARTmobile** dedicate persoanelor cu deficiențe de vedere și auz.



PARTENERI MEDIA

Şapte Seri

SAPTE SERI

RFI România



Radio România Cultural



Radio România Actualităţi



Zeppelin



Arhitectura

ARHITECTURA
REVISTA UNILINI ARHITECTILOR DIN ROMANIA FONDATA IN 1996

Igloo





DONAȚII

Muzeul Național de Artă al României mulțumește donatorilor care, cu generozitate, au contribuit la îmbogățirea colecțiilor sale. În anul 2014 au intrat în patrimoniul muzeului 201 lucrări, astfel:

- 60 de lucrări de grafică, pictură, sculptură, artă decorativă, fotografii și cărți donate, prin testament, de dna Elisa Maria Ionescu;
- 4 lucrări cu caracter documentar, în completarea Donației C. Baba de la Muzeul Colecțiilor de Artă, și o pictură de Corneliu Baba, înregistrată în patrimoniul de pictură românească contemporană, donate de dna Constanța Baba;
- 1 lucrare de pictură românească modernă donată de dl Sorin Mihai Rădulescu;
- 135 de lucrări de grafică de Margareta Sterian donate de dl Mircea Barzucă, constituind Donația Mircea Barzucă.

În plus, sunt în curs de inventariere și înregistrare în patrimoniu următoarele donații:

- donația Șerbana Drăgoescu. Include imobilul situat în strada Turbinei nr. 24, București, și o serie de obiecte de patrimoniu (lucrări de pictură, grafică și arte decorative), obiecte cu valoare documentară, cărți și fotografii care au aparținut familiei artistei. Colecția Șerbana Drăgoescu va fi expusă la Muzeul Colecțiilor de Artă;
- donația din partea artistei Anna Maria Orban, beneficiară a Bursei Micaela Eleutheriade: 2 gravuri creație proprie și o carte bibliofilă cu 12 ilustrații originale semnate olograf, în serigrafie, de artistă;
- donația C.N.S.L.R. – Frăția: 87 de lucrări (77 de pictură românească modernă și contemporană, 9 de grafică și 1 de artă decorativă).

VENITURI ȘI CHELTUIELI 2014

	RON
I. VENITURI TOTALE din care:	16.379.447
1. ALOCAȚIE BUCETARĂ	14.988.000
2.SPONSORIZARE	225.078
3.VENITURI PROPRII formate din:	1.166.369
taxe intrare	358.478
vânzări publicații	57.069
taxe ghidaj/audioghid	14.040
curs desen	4.123
comision vânzări publicații	1.780
taxe fotografiere/filmare	22.200
prestări servicii	692.125
altele	16.554
TOTAL VENITURI	16.379.447
II CHELTUIELI TOTALE din care:	15.676.115
1.CHELTUIELI DE PERSONAL din care:	8.342.231
obligații către stat (taxe salariale)	1.798.793
drepturi salariale	6.543.438
altele	
2. CHELTUIELI MATERIALE ȘI SERVICII din care:	7.236.998
încălzit, iluminat	2.604.612
apă, canal, salubritate	115.425
altele	4.516.961
3. CHELTUIELI DE CAPITAL(investiții)	96.886
TOTAL CHELTUIELI	15.676.115



Cupola Sălii Tronului, *Alegoria artelor*, frescă, de Cecilia Cuțescu-Storck





Cuprins

Muzeul Național de Artă al României	3
Structura organizatorică și personalul	5
Număr de vizitatori	10
Activitățile muzeului în anul 2014	11
Cercetarea și valorificarea patrimoniului	12
Expoziții	13
Activitate editorială	24
Conservare	26
Restaurare	26
Întreținere și reparații	28
Evidența patrimoniului	29
Comunicări și participări la conferințe și seminarii	31
Studii și articole	33
Stagii de perfecționare	35
Programe și servicii oferite publicului	36
Premii și distincții	46
Parteneri	56
Finanțări	56
Parteneri media	57
Donații	58
Venituri și cheltuieli 2014	59



MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI

Calea Victoriei, nr. 49-53, cod 010063, București

Telefon: 021 313 30 30

Fax: 021 312 43 27

E-mail: national.art@art.museum.ro

Site: www.mnar.arts.ro

Miercuri - duminică 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: luni, marți, 1, 2 și 24 ianuarie, prima și a doua zi de Paște, prima și a doua zi de Rusalii, 1 mai, 15 August, 30 noiembrie, 1, 25 și 26 decembrie



MUZEUL COLECȚIILOR DE ARTĂ

Calea Victoriei, nr. 111, cod 010071, București

Telefon: 021 212 96 41

Sâmbătă - miercuri 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: joi, vineri, 1, 2 și 24 ianuarie, prima și a doua zi de Paște, prima și a doua zi de Rusalii, 1 mai, 15 August, 30 noiembrie, 1, 25 și 26 decembrie



MUZEUL K.H. ZAMBACCIAN

Strada Muzeul Zambaccian, nr. 21 A, cod 011871, București

Telefon: 021 230 19 20

Miercuri - duminică 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: luni, marți, 1, 2 și 24 ianuarie, prima și a doua zi de Paște, prima și a doua zi de Rusalii, 1 mai, 15 August, 30 noiembrie, 1, 25 și 26 decembrie



MUZEUL THEODOR PALLADY

Strada Spătarului, nr. 22, cod 020772, București

Telefon: 021 211 49 79

Miercuri - duminică 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: luni, marți, 1, 2 și 24 ianuarie, prima și a doua zi de Paște, prima și a doua zi de Rusalii, 1 mai, 15 August, 30 noiembrie, 1, 25 și 26 decembrie

În prima miercuri a fiecărei luni și pe 18 mai (Ziua Internațională a Muzeelor), intrarea la Muzeul Național de Artă al României și la muzeele aflate în subordinea sa este gratuită.

Curtea de onoare, intrarea în Galeria de Artă Românească



